

טיב הקהילה

במדבר
כ"ט אייר תשפ"ו
 זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג	6:53
מוצ"ש"ק	8:10
ר"ת	8:47

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א' 8:16	סו"ת א' 9:43
סו"ת ב' 9:06	סו"ת ב' 10:15

גליון מס':
834

יו"ל ע"י קהילת שבת בית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

הזרין ימיו בפוליס

ולא יארע מאומה אם ישהה את מצוותיו, אולם התנא הקדוש רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא כבר הזהיר אותנו שלא להתפתות לדבריו, באמרו (אבות ב, ד): 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה'...

מסופר על מרן הגרי"ז מבריסק, שניסוח לשונו של אחד ממקורביו מצא חן בעיניו, ובכל פעם שהוצרך לערוך איגרת שלח אחריו שיבוא וינסח את תוכנו, ופעם בערב שבת אחר חצות הופיע שליחו של הגרי"ז בבית המקורב להזמין לעריכת איגרת, שתוכנה היתה פְּנִיָה לאדם מסויים שישתדל לעסוק באיזה ענין של זיכוי הרבים.

אחר שהלה הופיע וערך את האיגרת, פנה אל הרב ושאלו: הנהגותיו של הרב תורה הם, וללמוד אני צריך, הרי כעת ערב שבת קודש, והרב יודע שאני בעל משפחה, וככל הבעלי בתים טרוד גם אני בשעה כזו בהכנת צרכי השבת. מאידך, הלוא בית הדואר כבר סגר את דלתותיו, ועד יום ראשון בבוקר לא יפתח את שערי, כך שאני אפשר כלל להתקדם בשילוח האיגרת עד בוקרו של ראשון, ומדוע אם כן נחוץ היה להרב להקדיש דוקא שעה זו עבור עריכת המכתב? וכי לא עדיף להזמין אותי לשם כך במוצאי שבת? הרי אף אינני טרוד, וביכולתי לנסח בישוב הדעת.

לשמע השאלה נענה הגרי"ז בתמיחה: מי מבטיחך שבמוצאי שבת עוד אהיה בעולם? וכי יודע אדם קיצו? חוששני שרק כעת בעודי ודאי בחיים השעה עומדת לי לנצלה לעריכת האיגרת ולשמש כסיבה לזיכוי הרבים...

היתה זאת המחשה לקיום מאמרו הנ"ל של רבן גמליאל: 'אל תאמר לכשאפנה אשנה'.

עוד אספר מענין זה מה ששמעתי מהגאון אבי מורי זצ"ל איך שזכה פעם להמחשה למאמרו הנזכר של רבן גמליאל, היה זה בתחילתו של אחד מחודשי החורף, כשכבר היו יכולים לקיים מצות 'קידוש לבנה'. לאחר תפילת ערבית, בקשו כמה מהמתפללים ואבי מורי עמהם להימנות עם הזריזין למצוות ולקדש תיכף את הלבנה, אולם באותה שעה חצצו העננים בינם לבין הלבנה, והוצרכו להמתין זמן מה עד שתיראה כל כולה, כיון שכן נתעוררו חששותיו של אחד הממתנינים שמא לבסוף לא תיראה הלבנה בבחיירותה, והעדיף להמתין על הלילות הבאים, שמא יהיו השמים בהירים יותר באחת מִקְהָה, אולם לבסוף לא זכה הלה ללילה בהירה יותר עד שהכריזו על מועד הליתו...

השי"ת לנצל כל עתותינו לתורתו ולמצוותיו, ונוכח על ידם לקנינים נצחיים לרוב.

וְאֵת כָּל הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי וַיִּתְּלָדוּ עַל מִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתְכֶם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְיַמְעֹלָה לְגִלְגָּלְתֶּם: (א, יח)

הנה התורה פותחת את דבריה בפרשה זו עם הציווי שנאמר למשה למנות ולדעת את מספרן של כל עדת בני ישראל. ובתחילת הציווי (לעיל א, א) מציינת התורה שזה הציווי נאמר 'באחד לחודש השני בשנה השנית'. ולאחר מכן הובאו כל פרטי הציווי (פסוקים ב - טו), ולאחר מכן באו המקראות המספרים על קיום הציווי בפועל, וביניהם המקרא שלפנינו המציין בין דבריו את היום שבו התחילו לעשותו, שהיה זה גם כן 'באחד לחודש השני', היינו עוד באותו יום שבו נאמר הציווי למשה מפי הגבורה.

רצתה התורה להורות בזה על החיוב להיות זריז בעבודת הבורא ובקיום מצוותיו, ולא לדחות למחר ולאחר זמן, וגם כשמזדמנת לפניו מצוה המצריכה מחשבה עמוקה האיך לקיימה, לא ידחה אותה לשעה שתהיה דעתו בהירה יותר, אלא תיכף ומיד יתעמק במחשבותיו וישית עצות בנפשו האיך לקיימה על הצד היותר טוב, ומיד לאחר מכן יוציאה מן הכח אל הפועל. וכעין שנהגו משה וישראל בקיום הציווי האמור, כי אין ספק שקיומו היה תלוי בסידורים מורכבים, הרי היה זה מעמד שכל עדת ישראל הופיעו בהמוניהם עם ספרי יחוסיהם, וכל אחד היה צריך להביא עמו גם עידי חזקת לידה, כך שרבים מישראל הוצרכו להעיד באותו מעמד הן על עצמן והן על אחרים, והיו צריכים להיערך לקיומו כראוי וכיאות, ולחשוב מחשבות מי יבוא תחילה ומי לבסוף, ולמי יפנו אלו ולמי אלו, והזריזות בקיומו היה כרוך בטרחא מרובה, בכל זאת הזדרזו משה עם הנשיאים המובחרים, וכבר באותו יום בא כל דבר על פתרונו וכבר התחיל המפקד להתקיים.

על האדם לדעת שהעצלות שבסיבתה הוא דוחה את חיוביו מיום ליום נובעת מקליפת עמלק, וכאותה אימרה ידועה שאמר אחד הצדיקים על מאמר הכתוב (שמות יז, ט) 'צא והלחם בעמלק מחר' שעל האדם להזדרז בקיום המצוות ולהלחם עם קליפת עמלק המפתהו לדחות למחר.

ידועה היא מאמר החכם ש'הזרזו ימיו כפולים', כלומר, הזרזו חוטף בזריזותו עוד ועוד מצוות, ובבואו לעולם העליון אוצרותיו הם פי כמה וכמה מן העצלן, ודומה הוא לעומתו כמי שהיו ימיו כפולים.

היצר המפתה את האדם להתעצל מִקְרָמָה אותו שימיו מרובים, ועוד יזכה למלא הרבה מהם בתורה ובמצוות,

טיב המערכת

למשפחותם לבית אבותם

אומרים שהיצר הרע משקיע יותר כוחות כדי להפיל את הצדיקים הגדולים, וזה חשוב לו יותר מאשר להפיל את המון העם הפשוטים, ומדוע? כי כשהיצר מפיל ברשתו אדם פשוט הרווח שלו אינו גדול כל כך, כי אחרים לא ילמדו ממנו, אבל לעומת זאת, אם ח"ו הצליח היצר להפיל ברשתו אדם חשוב, ואפילו במצוה קלה אחת, או במנהג טוב אחד, כי כידוע 'מנהג ישראל תורה', אזי אנשים אחרים יכולים ללמוד ממעשיו ולעשות כמוהו, ולכן, ככל שהאדם חשוב וגדול יותר בתורה וביראת שמים, כך עליו להיזהר יותר מתחבולותיו של היצר הזומם עליו להפילו, וכידוע, כדי להינצל מאויב, עלינו להכיר את טכסיטי המלחמה שלו, כך גם אנחנו צריכים לדעת ולהכיר את טכסיטי היצר כדי לדעת במה להיזהר ולהישמר מפניו.

בפרשתנו מונה התורה את כל בני ישראל לפי שבטים, אבל כשמיגיעים לשבט לוי שונים פני הדברים, שם התורה מונה כל משפחה בנפרד, ואצל כל אחד מוזכר 'למשפחותם לבית אבותם', ופרשה זו נקראת בדרך כלל בשבת שלפני חג קבלת התורה, ולהורות לנו בא הדבר, כי שבט לוי הם השבט הנבחר, הם התלמידי חכמים של כל דור ודור, ואצלם מעידה התורה שהם תמיד התייחסו 'למשפחותם לבית אבותם', כי זהו כלי הנשק של התלמידי חכמים הרוצים להחזיק בלימוד וקיום התורה ולהינצל מנכלותו של היצר הזומם עליהם תמיד.

בדרך כלל היצר אינו בא לאדם גדול ואומר לו 'לך עבוד עבודה זרה', אז איך הוא בכל זאת יכול להפילו? הוא מציע לו לוותר על מנהגי אבותיו, ויש לו גם 'טענה' חזקה, שהרי אתה תלמיד חכם ואינך חייב לעשות כל מה שאביך עשה אם אינך מבין את טעם הדברים עפ"ל, ובוזה הוא עלול חלילה להצליח, כי אם אחרים יראו את התלמיד חכם מזלזל במנהג אבות עלולים גם הם לזלזל במנהגים ואפילו חלילה בגופי תורה, ולכן על התלמיד חכם לאזור כגבר הלציו ולדבוק במנהגי אבותיו - גם אם אינו מבינים, כי 'מנהג ישראל תורה'.

(ע"פ: 'טיב התורה' - במדבר)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר
 באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
 הודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

הלכות עידוב תבשילין

נכתב ע"י הר"ר מאיר רביעבין שליט"א

- א.** אסור לאפות או לבשל או לשחוט ביום טוב לצורך מחר, אפילו הוא שבת, ואפילו דבר שאינו מלאכה רק טרחה בעלמא, כגון הדחת קערות והבאת יין (ש"ע סי' ת"ג ס"א מ"ב סק"א).
- ב.** כל דבר שאסור לעשות או להכין מיום טוב לחול, אסור לו לעשות או להכין מיום טוב לשבת (ש"ע הרב סי' תכ"ז ס"ב).
- ג.** כל מלאכה אוכל נפש לא הותרה ביום טוב אלא אם כן עושה אותה כדי ליהנות בה ביום טוב, ואם אפה ושחט ובישל או עשה שאר מלאכות אוכל נפש ביום טוב לצורך מחר אפילו הוא שבת שחל להיות אחר יום טוב, הרי זה לוקה מן התורה (ש"ע הרב סי' תק"ג ס"א).
- ד.** ע"י עירוב, מבשל בתחילה לשבת (סי' תכ"ז סעף א').
- ה.** זמן עשיית העירוב הוא בערב יום טוב ממש (סי' ד"ב ס"ב שם, ש"ע הרב סי' ב).
- ו.** י"א דיש להקל לעשות העירוב בליל ערב יום טוב, ובשעת הדחק שירא שישכח ביום וכה"ג יכול לערב מבערב, ולברך, ומאן דלבו קפול לא יברך כה"ג (שבח"ל ח"ט סי' קכ"ט).
- ז.** כיצד מצות הנחת ערוב תבשילין, נוטל בידו חתיכת פת שיש בה כביצה, וכותב בשר מבושל או שאר דבר מבושל שיש בו כוית, והוא כדי ששפת זו יהא מותר לו לאפות מיום טוב לשבת, ובתבשיל זה יהא מותר לו לבשל מיום טוב לשבת (סי' מ"ב סק"ה, ש"ע הרב סי' ג).
- ח.** אם לא עשאו אלא מתבשיל לבד, מותר, דמעיך הדין אינו צריך אלא מתבשיל לבד, ומועיל בין לפת בין לתבשיל, וכן הוא דעת רוב הפוסקים, אלא שנהגו כדעת הפוסקים המחמירין להצריך פת ותבשיל, ולכן בדיעבד מותר (סי' מ"ב סק"ה).
- ט.** ומכל מקום אם נזכר קודם שחשכה, צריך להוסיף להניח

- גם פת, ויאמר בהדין עירובא וכו' אבל לא יברך שנית (מ"ב סק"ו).
- י.** אם עשה העירוב מפת לבד, לתבשיל, בודאי לא מועיל, ואם מועיל לפת לחוד כדי לאפות, יש דעות בין הפוסקים, והאחרונים הסכימו דלא מועיל אף לפת, דעיקר העירוב נתקן מתבשיל (מ"ב סק"ו).
- יא.** אם אינו צריך לאפות ביום טוב ורק לבשל, אף לכתחילה מועיל בתבשיל לחוד לכו"ע (מ"ב סק"ו).
- יב.** משום הידור מצוה יקח לחם שלם, וחתיכת בשר או דגים חשובה (מ"ב סק"ה).
- יג.** צריך שיהא תבשיל זה דבר שהוא ראוי לפת בו את הפת, כגון בשר ודגים וביצים ושאר מיני לפתן מבושלים שזרכן לפת בהן את הפת (ס"ד מ"ב סק"א).
- יד.** אפשר לערב עירוב תבשילין, על פת ותבשיל בהיותם קפואים, ואם אפשר מהיות טוב יש להמתין עד שיפשיר, אבל לא מעיקר הדין (שבח"ל ח"ט סי' קכ"ט).
- טו.** י"א דלכתחילה מצוה מן המובחר לעשות התבשיל מיוחד לשם עירוב (ביה"ל ד"ה ערבים בשם הב"ח).
- טז.** י"א דקודם הברכה יאמר, לשם יחוד וכו' הריני בא לקיים מצות עירוב תבשילין שתקנו חז"ל לתקן את שורש מצוה זו במקום עליון, ויהי נועם וכו' (בה"ח סעף ח').
- יז.** מצוה על כל אדם לערב (סי' י), ואפילו שני בעלי בתים הדירים בבית אחד, אם כל אחד מבשל לעצמו, צריך לערב בפני עצמו (ח"י ס"ו).
- יח.** המערב לאחרים צריך לזכות להם ע"י אחר, כדי שיהיה להם חלק בתבשילין ושיוכלו לסמוך ע"י לבשל (סי' מ"ב סק"ג).
- יט.** אשתו ובני ביתו של אדם כיון שעירב הבעה"ב הם נטפלין לו ומותרין לבשל אף על פי שלא עירבו לעצמן כלל וגם הוא לא יזכה להם על ידי אחר (מ"ב סק"ג).
- כ.** וצריך הזוכה להגביה העירוב מן הקרקע, טפה, וה"ה אם היה העירוב מונח על איזה דבר שצריך להגביהו טפה (סי' מ"ב

- סק"ה).
- כא.** חזר ונוטל מיד הזוכה, ומברך על מצות עירוב ואומר, בדיון יהא שרי לן לאפיו ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שראג ולמעבד כל צרכא מ"י"ט לשבת, לנא ולפלונאי ולפלונאי או לכל בני העיר הזאת, ושוב מותרין כל המלאכות (סי' מ"ב סק"ה).
- כב.** מי שאינו יודע בלשון הקודש, יוכל לאמרו בלשון לע"ז שמבין, שהרי צריך לדבון שסומך ע"י, ואם אינו מבין מה שאומר א"כ א"כ סמך עליהם בפניו (סי' מ"ב סק"ה).
- כג.** ונשים שלנו רגילות לומר שצריכין לשמוע ברכת העירוב והנחתו, כיון שהן עוסקות בצרכי שבת, והידור מצוה היא ואין זה מעכב מדינא, ולא נזכר זה בשום מקום ואין בזה טעם כלל (ערוה"ש ס"ב).
- כד.** נאכל העירוב או שאבד קודם שבישל לשבת, אינו יכול לבשל, א"כ נשתייר ממנו כוית, והיינו בתבשיל, אבל אם נאכל הפת אין בכך כלום, דסומך על התבשיל לחוד שהוא עיקר העירוב (ס"ו מ"ב סק"ו).
- כה.** לאחר שהכין כל צרכי השבת יכול לאכלו (ס"ו), מ"מ לכתחילה נכון שיניח אותו ללחם משנה בערבית ושחרית ובמנחה יבצע עליו, דכיון דאיתעביד בו מצוה חזא ליתעביד בו מצוה אחרתא (מ"ב סק"ח).
- כו.** כדי לצאת מכל החששות נכון שבעל הבית יזכה העירוב גם לבנים הנשואים, ואופן היוכיו נתבאר לעיל.
- כז.** יש לו לשמש בית הכנסת להכריז או להזכיר לכל אחד שאם שכח ולא הניח ערוב תבשילין ילך וישב לביתו להניח ערוב תבשילין (מ"א תרכ"ה ס"ל).
- כח.** מי ששכח או נאנס או שהניח עירוב ואבד, יכול לסמוך על רב העיר שמוכה עירובו על כל בני עירו, וכ"ז בפעם ראשון, אבל אם ברגל השני שכח עזר פעם, הוי כפושע שניכר שאינו חרד לדבר מצוה, ואינו יוצא בו (ס"ו מ"ב סק"ב).
- כט.** ואם נזכר ביו"ט שלא עירב קודם סעודת שחרית, יבשל הרבה בקרחה אחת ויחזיר לשבת (ס"א).

טיב הבנין

טעם קריאת פרשת במדבר בשבת שלפני חג השבועות

תכלה שנה וקללותיה
 איתא בגמרא (מגילה לא): "תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר, עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים [פרשת בחקותין] קודם עצרת, ושבמשה תורה [פרשת כי תבא] קודם ראש השנה. מאי טעמא, אמר אביי ואיתמא ריש לקיש, כדי שתכלה השנה וקללותיה".

קריאת פרשת במדבר מהוה הפסק בין הקללות שבפרשת בחקותי לעצרת
 והקשו בתוספות, מאחר שיש לקרוא את הקללות דווקא לפני חג השבועות, כדי שתכלה שנה וקללותיה, אם כן היה לנו לקרוא את פרשת התוכחה בשבת הסמוכה לרגל, ומדוע זה נוהגים לקרוא את פרשת בחקותי ב' שבתות קודם חג השבועות, ואילו בשבת הסמוכה לרגל כבר קורין את פרשת במדבר שאין בה שום תוכחה? וכענין זה יוקשה לגבי ראש השנה, למה אין קוראים פרשת כי תבוא ממש בשבת הסמוכה לראש השנה, רק תמיד יש שבת נוסף בין פרשת כי תבוא לראש השנה, אשר בשבת זו קוראים 'נצבים וילך', או 'נצבים' לבד.

קריאת פרשת במדבר כהנהגה גדולה לחג השבועות הממשמש ובא
 והנה לפי כל זה נמצא, שבאמת אין טעם מיוחד לקרוא בדייקא 'פרשת במדבר' לפני חג השבועות, שהרי כל כוונתנו בזה הוא, להפסיק בין הקללות שבפרשת בחקותי לבין חג השבועות, בפרשה שאינה מדברת בקללות כלל, ולהמשיך בזה ש'תחיל שנה וברכותיה', וכל פרשה שאין בה קללות היה טוב ויפה

ונחמד עבוד שבת זו, ולא דווקא פרשת במדבר.

אמנם בדרך דרוש ומוסר אפשר להוסיף ולבאר פנימיות הענין בסי"ד, למה נסבב מן השמים שיקראו דווקא פרשת במדבר לפני חג השבועות, כי זה גופא הוא הכנה גדולה ביותר לקבלת התורה שבכל שנה ושנה.

אשא עיני אל ההורים
 הדנה אחד מן היסודות העיקריים ההשורשיים המוכרחים להמשך קיום דרכי התורה והמצוות, הוא הענין של מסורת אבות, דהיינו, שכל אדם מישראל צריך שתהיה לו קבלה מרבתי, כיצד ובאיזה דרך ואופן ללמוד ולהגות בתורה הקדושה, לא יתכן שכל אחד יגורא ויפרש את התורה כפי הבנתו ורצונו, חייב שיהיה לנו מסורת וקבלה כיצד דרשו חז"ל את פסוקי התורה והלכותיהם, מה המה כללי הפסק והעיון וכדומה, ולפי זה נדע כולנו את הדרך הנכונה אשר ממנה לא נוזי מין ושמאל.

הביאו לי ספר יוחסין שלכם
 בנחיצות מסורת האבות הבט נא וראה מה שכתבו המדרש בפרשתן (ילקוט שמעוני במדבר א, תרפד): "בשעה שקבלו ישראל את התורה, נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות. סתם פירח הקב"ה, אמר להן, הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר (תהלים צו, ז) 'הבו לה' משפחות עמים', כשם שבני מביאין - 'ותילדו על משפחותם' (במדבר א, יח), לכך מנאם בראש הספר הזה [של סדר במדבר] אחר המצוות (בסוף חומש ויקרא), 'אלה המצוות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני (ויקרא לו, כד)', ואחר כך (במדבר א, א) 'וידבר ה' במדבר סיני שאו את ראש כל עדת בני ישראל', שלא זכו ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהן".

ולכאורה, בדרי המדרש הללו משוללי הבנה, כי מהו המעלה הגדולה כל כך בדבר זה, שלישית ישראל יש ספרי יוחסין, הרי גם אצל אומות העולם מצינו שיש בהם ענין היחוס, כמו שאמר בגמרא (יבמות כג), 'עובדת כוכבים דאית לה חייט, ופירש"י, 'עובדת כוכבים מתייחסת על

ולכן רק לבני ישראל ניתן למסור את התורה, כי רק הם מסוגלים לשמור עליה מכל משמר כמו בעת נתינתה, על ידי שבכל דור ודור הם מוסיפים את התורה לבניהם ובני בניהם, וכן עושים גם זרעם אחריהם, וכך עד עולם. לא כן אתם אומות העולם, שדרככם לבעוט במסורת אבותיכם ורבותיכם, לא שייך למסור לכם את התורה, כי הרי אחרי דור אחד או שנים כבר תשנו את כל התורה ומצוותיה לגמרי, וכך בכל דור ודור תשנו תמיד את התורה כפי הרצונות והתאוות של כל דור ודור, ואין לך חובא וטולא יותר מזה.

על ידי קריאת פרשת במדבר מתעוררים ללכת בדרכי האבות וכך נעשים ראויים לקבלת התורה

ומעתה יובן היטב הטעם שנסבב מן השמים שיקראו דווקא פרשת במדבר בשבת שלפני חג השבועות, היות שבפרשה זו עוסקים בסדר ייחוסם של בני ישראל, כיצד מתייחסים הם לאבותיהם ומתפארים בהם - 'למשפחות לבית אבותם' (במדבר א, ב), ואין שבני ישראל משמרים את מסורת אבותיהם ללא כחל ושרק, כל שבת ושבת אדרתם של אבותיהם הקדושים להם מפי ראש השבת - 'איש על מחנהו ואיש על דגלו' (במדבר א, נב), אשר רק בזכות הזאת חזר בהם השי"ת מכל העמים ונתן להם את תורתו, וכלשון המדרש, 'שלא זכו ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהן'.

על כן בשבת קודש שמינה מתברך חג השבועות שלאחריה, קורין דווקא פרשת במדבר, כדי להזכיר ולעורר את בני ישראל לקראת מעמד קבלת התורה מחדש שבכל שנה ושנה, שיתחזקו בענין זה של 'מסורת אבות', כי רק כך יהיו ראויים לקבל את התורה מחדש, ורק על ידי העמידה על המשמר שלא לזוז כמלא נימא מדרכי אבותינו ורבותינו, נהיה מוטבחים שלא תפסק התורה מאיתנו לעולם, ועד והתורה תתיקם בישראל על כל פרטותיה ודקדוקיה ללא שינוי כלשהו מעתה ועד עולם. יעזר השל"ת, שנוכח להכין את עצמינו כראוי לקבלת התורה, וכך נהיה ראויים ומוכנים בפרוס חג השבועות הבע"ט לקבל את התורה הקדושה, ביחד עם כל ההשפעות של התורה, אורך ימים בימינה בשמאלה עתש וכבוד, אמן.

רק בני ישראל מתפארים בייחוסיהם והולכים בדרכי אבותיהם

ועל פי מה שנתבאר ענין 'מסורת אבות' יובן שפיר, כי אין הכי נמי, לא יתכן לומר שרק בזכות עצם הייחוס גרידא כבר זכו ישראל לתורה, שהרי ייחוס בפני עצמו אין לו שום מעלה ורבותא כמו שנתבאר, ואפילו אם תמצי לומר שייחוס הוא דבר חשוב ומועיל, הרי גם הגויים יודעים את סדר היחס שלהם.

רק המעלה הגדולה של הספרי יוחסין של בני ישראל אשר בזכותה זכו לקבל את התורה הוא, כי מדרך בני ישראל להתפאר ולהתגדל בייחוסם, כל אחד מישראל רואה חשיבות לעצמו להיות נין ונכד של אנשים גדולים צדיקים, ואף עושים כל טעדיקו שבעולם בכדי לאחוז בייחוס אדרתם של אבותיהם הקדושים ולילך בעקבותיהם בלא לזוז אפילו יזי כלשהו. לעומת זה אומות העולם אינם מחשיבים כלל את אבותיהם ואבות אבותיהם, ואף אין להם שום רצון להתרומות אליהם ולנהוג במנהגי הדורות שלפניהם. אדרבה, לשיטתם ככל שמתקדמים הדורות ויורדים, הרי הם מחכימים והולכים, ואילו על ביתת וחכמת אבותיהם אבד הכלח, מה שהיה נכון לשעתם כבר אינו נוגע כלל לזמן הזה, ואינם אלא כתוויה על הראשונים, ובודים לעצמם תמיד חכמות חדשות אשר לא ידעום אבותיהם מעולם.

רק בני ישראל המחזיקים במסורת אבותיהם ראויים לקבל את התורה

ומעתה יובן שפיר, דוה גופא היה התשובה שהשיב הקב"ה לאומות העולם, 'הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאין', וכאומר, הביאו לי את סדר היחס שלכם שאתם מתייחסים אחר אבותיכם ופוסעים בדרכי אבות, כמו בישראל עם קדושים שמתפארים באבותיהם ומתייחסים בהם, והולכים בדרכיהם ובמנהגיהם.

שבת זו שלפנינו, הלא היא 'שבת מברכי' - סיון, היא השבת המביאה את ישראל ומְכַרְתֶּם אֶל 'קבלת התורה' שבחג השבועות הבא עלינו לטובה. כמו שנפסק בשולחן ערוך אורח חיים (סי' תכח ס"ד): 'קורין פרשת 'במדבר סיני' קודם עצרת כו', וסימן 'מנו ועצרת' וכו'... ע"כ.

כלומר, תגיע אל 'עצרת' - חג העצרת, מתוך 'מנו' - מנין בית ישראל שבפרשתנו (א, ב): 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל' - לרומם כל איש משראל במנין פרטי המיוחד לו, להגביה את ראשו ואת דעתו לפי נפשו ונשמתו. ולהכין אותו לקראת 'זמן מתן תורתנו', שבו יקבל בתוך כל עדת בני ישראל את חלקו הפרטי של 'תורתו' שלו לפי שורש נשמתו, עם כל ישראל יחדיו 'כאיש אחד בלב אחד'.

איש ישראל פותח את יומו בכל בוקר בברכת התורה: 'אֲשֶׁר בָּחַר לָנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה'! - שבידוע מקיימים בברכה זו גם מצות 'זכירת מעמד הר סיני'. כמו שכתב הטור (או"ח סי' מז): 'ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני, אשר בחר בנו מכל העמים, וקרבו לפני הר סיני, והשמייענו דבריו מתוך האש, ונתן לנו את תורתו הקדושה, שהיא בית חיינו, כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום' ע"כ.

דברים חוצבים להבות אש, מגלה לפנינו ומלמדנו להועיל רבינו הב"ח זצוק"ל (שם אות ב) ביסוד כוונת ברכה זו 'המעולה שבברכות' (ברכות יא). וזה לשונו הטהור והזך: 'כוונתו יתברך מעולם היתה, שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה'. ולכן נתן הקדוש ברוך הוא תורת אמת לישראל במתנה, שלא תשתכח מאתנו. כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים ושס"ה גידין, ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שבתורה. ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת, היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך, שהיתה השכינה ממש בקרבם, כי 'היכל ה' המה' (ירמיה ו, ד), ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת ידירתה, והארץ כולה היתה מאירה מכבודו. ובוזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד'.

אבל עתה שעברו חוק זה, שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם, לידע ההיגיון לצורך משא ומתן, גם להתנאות להראות חכמתם, ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה, ולהמשיך השכינה למטה בארץ, כדי שתעלה נשמתם למדרגה גדולה אחרי מיתתם, הנה בזה עשו פירוד וכו'.

(ואמר (שם ט, יא) 'תורת' - תורת אמת אשר נתתי במתנה, שלא יהיו למדין ושוכחין. וגם פירשתי להם טעם כל הדברים ופירושיהם, והיו אשר נתתי לפניהם כשולחן ערוך' כו'. וכוונתי, שיתקשרו בעצם קדושת 'תורת' תורת אמת, והשכינה תהא שורה בקרבם וכו'. תחילת ההליכה ברוחניות התורה ממדרגה למדרגה, כדי שתתדבק הנשמה בעצמות קדושת התורה וכו'.

'הוא המכוון בברכת 'אשר בחר בנו' - על אשר קרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו תורתו הקדושה, כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום', כדי שתתדבק נשמתנו בעצמות קדושת התורה ורוחניותה ולהודיר השכינה בקרבנו' עכ"ל.

מדבריו למדנו, עד היכן מגעת עיקר תכלית 'מתן תורה' לישראל, כדי שתשרה שכינה בקרבנו ממש. להתקיים בנו מאמר רבי שמעון בר יוחאי ז"ע (זוה"ק ח"ג עג): 'תלת דרגין אינון מתקשרין דא בְּדָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוא אוֹרְיִיתָא וְיִשְׂרָאֵל [חד]'. - ובכך נשכיל להבין, כיצד להכין אנו את עצמנו מציננו אל 'קבלת התורה', לקבלה ברוצן ורעווא דליבא, במנוחת הדעת ובמנוחת הנפש, באהבה ובשמחה. - כדי שבכך נכניס ונחדיר בלבבנו את האור כי טוב הזורח לנו מן התורה, כשנקבל אל נכון את 'עמלה של תורה' בכל לב, בניגעת המוח והשכל בעסק לימוד נכון בתורה, בהבנה ישרה של 'משמעות' שכל התורה שאנו לומדים. כדי שבכך תבוא ותשכון בתוככי משכן לבבנו, כרצונו הנאמן של נותן התורה ב"ה.

סיון רבינו רבי חיים ויטאל המהר"ח זצוק"ל, את מה שקיבל מפי רבו מרן הארי"ז ז"ל, שפעם בהזדמנות אחת שהקרה ה' לפניו, תחת אחד השיחים ששח עימו, פתח לפניו הארי"ז את סגור ליבו, כידוע שהיה פותח לפניו בהרחבה מאוצרות וסודות תורתנו הקדושה הגנוזים בלבבו הטהור.

באותו מעמד נשגב גילה לפניו את סודו הגדול, כיצד זכה לכל מדרגותיו והשגותיו הנוראות - מכוח שהיה תמיד שרוי בשמחה של מצוה, ובשמחתה של תורה, שהיה תמיד פועל ועושה בה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, מתוך שמחה ואהבה ורצון שלם.

כמו שמעיד לפנינו אחד מן התלמידים הנאמנים מגורי הארי"ז, ה"ה הגה"ק רבי אלעזר אזכרי זצוק"ל בספר 'חרדים' (הקדמה למצוות ס"ק ד, וזה"ל: 'גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל לאיש

סודו, שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, בשכר שהיה שמה בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית. ואמר, דהיינו דכתיב (דברים כח, מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל', פירוש 'מרוב כל' - מכל מיני תענוג שבעולם, ומכל זהב ופזר ובאבנים טובות ומרגליות" עכ"ל.

ברם מאידך, המשיך רבינו חיים ויטאל בטיב מעשה מופלא זה, שהיה רבו מרן הארי"ז הקדוש ז"ע טורח ומתייגע עד מאוד בעסק לימוד התורה, עד שהיה ממש נוטף זיעה מרוב יגיעה והתאמצות.

ואף בזה גילה לפני תלמידו הנאמן את טעמו ואת נישמוקו עימו, מדוע מרבה כל כך לקיים בנפשו דין 'שתהיו עמלים בתורה' (רש"י ריש פר' בחוקותי תלכו). - לפי שבכוונ לימוד התורה הקדושה בעיון וביורא דשמעתתא בעמלה של תורה, לדחות הבנה וסברא שאינה נכונה, לחתור בכל לב להאיר ולבאר את הדבר הסתום בפלפולה של תורה. - הרי הוא מברר בזה בעומק נפשו פנימה את הטוב מן הרע, ובוזה מכלים את הקליפות הקשות והטמאות מן העולם, ומעלים ומתקנים את ניצוצות הקדושה שהתערבו בקליפה.

ובכך נמצא, סיים רבי חיים ויטאל את סיפורו המפעים בעוצם גדולת רבו הארי"ז, מתוך שילוב הנך תרתי יחדיו בהדי הרדי: 'שמחה של מצוה' הכרוכה ומשולבת עם 'יגיעת התורה' באהבה. - וכאשר הובא לעיל מדברי הב"ח זצוק"ל, בסוד כוונת ברכת 'אֲשֶׁר בָּחַר לָנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה', שבכך תתדבק הנשמה 'בעצמות קדושת התורה ורוחניותה, להוריד השכינה בקרבנו, כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, כי 'היכל ה' הפה'.

בעמלה של תורה חוסכים הרבה מאוד 'עמל ויגיעה' אחרים קשים ומרים של ייסורים ועגמות נפש העוברים על איש ישראל בכלל ובפרט בגלות המר. כנדרש להדריא בוהר הקדוש (ח"א כו). בפסוקי שעבוד מצרים (שמות א, יד): 'וְיִמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם - בְּעִבְדָּה קָשָׁה' בקושיא, 'בְּחֶמְרָא בְּקַל וְחֹמֶר, וּבְלִבְנֵי' בליבון הלכנות, וּבְכָל עִבְדָּה פְּשָׁדָה' דא ברייתא, 'אֶת כָּל עִבְדָתֶם' דא משנה, 'אֲשֶׁר עָבְדוּ בְּרַחֲמֵי ה' וכו' עכ"ל. - לידע ולהודיע לגלות ולהבין, שבכל אלו ייפטר האדם מכל צרות שעבוד קשה של 'וְיִמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה וּבְכָל עִבְדָּה אֲשֶׁר עָבְדוּ בְּרַחֲמֵי ה' וכו' עכ"ל.

וכבר נדברנו בעז"ת באריכות נפלא בעניינים אלו ושכיוצא בהם בספר 'טיב המועדים - חג השבועות', וראה שם ביאור לשון 'זמן מתן תורתנו', בלשון הווה, מתן עתה ממש. כדי שנכין עצמנו כעת חיה בשנה זו דידן בככל שנה אל 'קבלת התורה'. - שעיקרה היא שמחתה של תורה ואהבתה בפנימיות לב, כשהלומד שש ושמה בהבנת שכלו את מה שלמד, ומרגיש טעם מתיקות הקטע הזה שעתה עובד עליו לייגע את מוחו ואת שכלו בכל לב כדי להבין אותו היטב - לא רק 'לקרוא' את השקיעל בקריאה בעלמא... [לתרגם אותו לעצמו בתרגום מילולי חיצוני, בלשון קודש או ביידיש או באנגלית, כל אחד על פי השפה שלו...]. - אלא 'להבין' עמוק יותר את המשמעות של הקטע שלומד, בהבנה ברורה ובסברא ישרה, כדי להאיר במוחו את אורה של תורה, שהיו הדברים מאירים בתוכו 'כנתינתן מסיני' בחג השבועות, שבכך תתקיים 'קבלת התורה' אל נכון, כשיתקבלו הדברים בטוב טעם ודעת בתוככי לבו ונפשו.

וכמו שביאר רבינו הב"ח הנ"ל, שבכך יתחברו עליונים ותחתונים יחדיו, ויקיים בנו: 'עליונים שישו ותחתונים עליו בקבלת תורה מסיני, תאָר פְּלָה מֵאֵר נְתַעֲלָה בְּקַבְּלַת יוֹם זֶה' - אמן ואמן

בעיר 'לובלין' הגדולה לאלקים, התנוססה לתפארה הישיבה הגדולה המפורסמת, הלא היא 'ישיבת חכמי לובלין', שהקים ובנה במסירות נפש רבה הגדול של לובלין ה"ה רבינו הגה"ק רבי מאיר שפירא זצוק"ל. יהודי פולין של מעלה נתנו בה סימן נאה: 'יח"ל ישראֵל אֵל ה' מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם!' (תהילים קלא, ג) - 'יח"ל נוסטריקון ישיבת ח'כמי לובלין'.

ישבה קדושה זו התפרסמה בכל העולם בגודל אהבת התורה שהיתה בווערת כאש בין כותליה, ובלביות תלמידיה. היא נבנתה כידוע ברוב פאר והדר שלא היה מצוי כלל בימים ההם, כשראש הישיבה הגדול שקיע בה את כל אונו והונו נפשו ומאורו, כדי להגדיל להחשיב ולהעריך את נכון את תלמידי הישיבה הקדושים, בני היכלא דמלכא עילאה. לקדש שם שמים בעולם, כדי שיתברר ויתאמת גדלות ישראל קדושים, 'אֲשֶׁר בָּחַר לָנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה'.

בגודל האהבה העצומה שמילאה את כל חדרי לבבו, אהבת השם יתברך, אהבת התורה, ואהבת ישראל, היה שופע קירוב וחיבה לכל תלמיד ותלמיד כבן יחיד. אהבה שהבעירה את אש אהבת התורה בלבבות תלמידיו, אשר גם הם מצידם החזירו לו את אהבתה העצומה כד"א (משלי כו, ט) 'כמים הפנים לפנים, כן לב הגֹדֵם לֶאֱדָם'. וכאשר לא זכה לפרי בטן היו לו התלמידים כבנים ממש, כדיליף קרא (דברים ו, ז) 'ושנתם לבניך - אלו התלמידים' (ספרי ואתחנן). ובמדרש (ילקוט מלכים ב רמז רכז): 'ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו (מ"ב ב,

אֲשֶׁר בָּחַר לָנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה

"בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה - בְּרוּךְ אַתָּה ה' נֹתֵן הַתּוֹרָה" (ברכת התורה).

סיפורי השגחה פריטיה שנשיחיו ומערכת ע"י הקוראים

"האלף לך שלמה"

ברוך ה' זכיתי לחתן חלק מילדיי. כידוע, הכנסת כלה זה דבר שעולה הון רב, ונאלצתי לטוס לארה"ב על מנת לבקש את עזרת אחינו בגולה...

באחד מבתי הכנסת ישב לו אברך תלמיד חכם שראה הלך זר והתעניין בשלומי. סיפרתי לו שהגעתי מארץ ישראל לאסוף תרומות לצורך הכנסת כלה. הוא שמע את הסיפור ואמר שלמרות שהוא אברך הוא רוצה לעזור לי, ורשם לפניו את המספר טלפון שלי בארץ ישראל. נפרדנו בלבביות והמשכתי במלאכתי.

כאשר חזרתי ארצה, צלצל הפלאפון שלי ועל הקו היה אותו אברך. הוא אמר לי שדיבר עם הבן שלו שגר בבית שמש והוא העביר לו סכום של אלף שקלים לחשבון כדי שייתן לי. התרגשתי מאוד מהיהודי הזה שבעצמו יושב ולומד וטורח עד כדי כך לעזור לי...

כאשר סיימנו את השיחה התקשרתי לבנו, והינה הפלא ופלא הוא התנצל שהוא כרגע לא בבית שמש כי אם בביתר עילית ובערב הוא יגיע הביתה. התפרצתי בפליאה ושאלתי: "באיזה רחוב אתה הרחוב שבדיוק הייתי בו. ניגשתי ולקחתי את המעטפה בשבח והודיה לבורא עולם על השליחות המושלמת.

התקשרתי להודות לנדיב שנתן סכום לא צפוי בכלל והוא הגיב בהתרגשות: "בדיוק כאשר סיימתי לבצע את ההעברה לחשבון בני, נכנס יהודי לבית הכנסת וביקש ממני להגיד תהילים עבורו, הסכמתי בשמחה ובחפץ לב, אבל הוא מצדו ביקש ממני לקחת מעטפה שהחזיק בידו והלך, במעטפה נחו דולרים בסכום מדויק של אותם אלף שקלים שהעברתי לך להכנסת כלה!!!"

עכשיו שראה שמשמים יש סייעיתא מיוחדת, הוא ביקש שאשלח לו הזמנה כדי שינסה לזכות יהודים נוספים במצווה חשובה זו...

פיה לא סגור

המעוניין לזכות את הרבים בסיוע של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס פקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

ה). - וכי 'בני' נביאים היו, והלא תלמידים היו. אלא מכאן לתלמידים שקרויים בנים. וכשם שהתלמידים קרויים בנים, כך הרב קרוי 'אב' שנאמר (שם יב) ואלישע רואה והוא מצעק, 'אבי אבי' רכב ישראל ופרשיו" ע"כ.

כך גדולה אותה ישיבה קדושה את פארי גידוליה, רבנים גדולי תורה אשר האירו את שמי הדורות התורה. והכל מתוך אותה אהבה עצומה שרכשו לתורה הקדושה בימי בחורותם ונערותם תחות צלא דמהימנותא של 'חכמי לובלין'.

כל חיי הישיבה התוססים היו מלאים שמחה ורצון בחיות והתלהבות נעורים, הישיבה העניקה להם אור מתוך ונערב בתורה, כדוגמת ה'ספרייה' הענקית והמפורסמת בעולם, שהוקמה בקומה מיוחדת בבנין הגדול, ספרייה שמילאה את לב התלמידים בתורה ודעת.

וכן על ידי לימוד מיוחד שלמדו את בחורי הישיבה את מלאכת ה'גאון', להתגדל ולהעמיד מתוכם רבנים ודרשנים נואמים בחסד עליון. כידוע שהיו עורכים לפנייה בין כותלי הישיבה דרשות נפלאות של בחורים צעירים. שלמדו והתנסו בפועל כיצד ואיך לעמוד ולגאון לפני קהל ועדה. ואף היו שולחים לפי הצורך מטובי העילויים שבישיבה, לצאת על העם שבשדות בעיירות השונות, כדי לדרוש ברבים ולעורר לבב ישראל לתשובה וקרבת אלקים, ולהחזיר בהם חיים ויש פהם אהבת תורה, ויראת שמים, ויראת חסא! (ברכת החרוש).

מפעם לפעם היו קבוצות מובהקות מתלמידי הישיבה הק' יוצאים לערוך 'נסיעות קודש' על טהרת הקודש, ויצאו חבורות שלמות להסתופף בצד צדיקי הדור קדושים וטהורים, מנהיגי ישראל ברמה. והיו רבני הישיבה מתלווים עם התלמידים לעשות 'שבתות תמימות' בצל רבותיהם הקדושים. לפעמים עם הגה"ק ראש הישיבה אל רבו הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע, או כשנסעו התלמידים החסידיים אל הרה"ק בעל 'אמרי אמת' מגור זי"ע, ולהרה"ק מבעלזא זי"ע. וכן היו נוסעים ביחד עם רבם ומאורם המשגיח המפורסם של 'חכמי הלובלין' הגה"צ רבי שמעון מזעליחוב זצוק"ל, אל רבו הרה"ק רבי משה יחיאל מלברטוב זי"ע, בעל 'עבודת הלב' ו'שמירת הדעת' ושאר ספרים, שנודע בקירוב המיוחד במינו שהיה רוחש לבחורי קודש צעירי הצאן, עוד יותר מן הזקנים, בהיותם פני הדור העתיד. וכן אצל עוד גדולים וצדיקים של אותו דור דעה, והכל באהבה ובשמחה וב'מוחין גדולות' כדרכה וטבעה של הישיבה.

אחד מן המיוחדים והמפורסמים של גידולי ישיבת 'חכמי לובלין', שנשאר נצח וזכר מרוב בניה ותלמידיה קדושים וטהורים שנקעדו על קירוש ה', ענק בתורה שהחל השם יתברך ברוב רחמי וחסדיו מתוך גיא התופת, כדי להאיר לבית ישראל בדור אחרון, היה מרן פוסק הדור רבינו שמואל הלוי וואזער זצוק"ל בעל 'שבט הלוי', שאף הקים את ישיבתו המפוארת הנשאת את שם ישיבתו של רבו, ה"ה 'ישיבת חכמי לובלין' המעטירה בבני ברק יצ"ו. - הוא הגבר הוקם על תורה ויראה, בנה וייסד את עיקר יסוד חיי תורתו המאירה בין כותלי אורה וישיבה שהשפיעה עליו אהבה עצומה לתורה. וביחד עם אור נשמתו הטהורה הוורחת שנחצבה מתחת כסא הכבוד על ידי קורא הדורות מראש להכין דור דור ושוריו, היה הוגה שם בתורה בחשקות ואהבה עצומה. כידוע שכמעט לא יצא כלל מבין כותלי הישיבה, ימים ולילות השתעשע בתורה הטהורה, כאשר הכתוב מעיד בה (משלי ה, ט) 'אֵילַת אֲהָבִים וְעֵלְתָּ חָן, דְּרִיָּה וְרִיָּךְ בְּכַל עֵת, בְּאֵהֲבָתָה תִּשְׁגָּה תְּמִיד!' וזכה לאהבה וחיבה עצומה מרבו המהר"ם שפירא, שהיה מתענג להשתעשע עימו באהבים בכל מכמני התורה. - וכן היו עוד רבים טובים כמוהו גידולי אנשי שם, גדולי התורה אשר יצאו לשם ולתפארת מהיכלה הנורא של הישיבה קדושה.

הצד השווה של אותה ישיבה, כפי שהעידו עליה כל תלמידיה, הוא באהבת התורה הגדולה שריחשה בעונו ותעצומות

בעצמותם, שם חשו והרגישו בחוש 'אֲשֶׁר בְּחַר בָּנוּ' מהו. שם האירו את הלבבות בלשונו השגור והוך של רבינו האור החיים הק' בפסוקי הכנת איש ישראל אל קבלת התורה (שמות יט, ב): "הוא זה יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעלויות, ולתחונות. ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל כו', הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמחו שמים וארץ, כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוותה" עכ"ל"ק החוצב.

גם כמה וכמה שירים ופזמונים היה ראש הישיבה מלחין ומלמד את תלמידיו בשמחה מלאה חיות קודש, מהם שהתפרסמו בכל העולם. כדוגמת השיר הידוע שהיו משוררים בזמנים מרוממים במילים הקדושות שבספר הזוהר פרשת צו [כלפי שמחת תורה] (ח"ג לב): "בְּהָאָהָה הַדְּוֹתָא לֹא מִשְׁתַּבְּחִי בְּמַלְאָא, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּרֵיהּוּ. - וּמֵאַן וְהֵיבַת עִם מַלְאָא, וְנָטַל לִיָּה בְּלַחֲדוּרֵיהּ, כָּל מַה דְּבַעֲי שְׂאִיל, וְהֵיבַת לִיָּה". [באותה שמחה לא נמצאים במלך אלא ישראל בייחודם, ומי שיושב עם המלך, והמלך לוקח אותו בייחוד (לשבת עימו), כל מה שהוא רוצה שואל ומבקש ונותן לו].

ידוע ומפורסם את אשר חרט ראש הישיבה הנערץ המהר"ם שפירא על חזית בנין הישיבה באותיות קידוש לבנה, את הפסוק (תהילים לד, יב) "לְכוּ בְּנִים שְׁמְעוּ לִי יְרֵאת ה' אֱלֹמֶדְכֶם!"

באחת מדרשותיו הנלהבות, כשנשאל אודות אותה 'כרזה' שנישאה בענו בבנין הישיבה, הסביר את טעמו שבהר בפסוק זה דייקא, מחמת שני יסודות גדולים האמורים בפסוק זה בתכלית המטרה של הקמת הישיבה הקדושה:

א) "לְכוּ בְּנִים שְׁמְעוּ לִי" - לא אמר 'בואו' בנים כו', כי אם 'לכו', ללמדך שעיקר הנרצה בלימודנו בישיבה הק' בשנות הבחורות, הוא שבביל לאחר שייצאו הנערים אל חייהם הפרטיים, 'לכו בנים שמעו לי' בצאתכם לדרככם בעולם. הישיבה היא 'בית היוצר' לתלמידי חכמים, יהודים יראים ושלמים. בית חרושת הבונה יהודים צעירים להיותם 'שטיק תורה', ומכין אותם לכל חייהם עלי אדמות, שהיו אנשים של צורה המקדשים שם שמים בעולם. [להוציא מליבם של מחפשי פשרות בימינו, בגיורה הקשה והנוראה העומדת כנגד עולם התורה רח"ל, ומבקשים לצנן ולקרר את עולם הישיבה, ולרוקן מנכפנים רח"ל את התוכן הפנימי של אש קודש זו הבורעת וחוצבת בלב לומדי התורה, כד"א (ירמיה כג, כט) 'הֲלוֹא כֹה דִבַּרְתִּי קִאֵשׁ נְאֻם ה', וּבְפִשְׁטִי וּפְצִיץ סֻלְעַ'.]

ב) 'יְרֵאת ה' אֱלֹמֶדְכֶם' - ללמדך, שאין עיקר התורה בעצם ה'הידעות' בתורה שרכשו שם התלמידים בהיקף אדיר בכל מקצועות התורה. - אלא העיקר להחזיר לליבם על ידי התורה 'יראת שמים', כי אי אפשר לזכות ביראת שמים כי אם על ידי לימוד התורה. [עיין סוגיא דפרק במה מדליקין (שבת לא): "מכרזו רבי ינאי, חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד", ובשיטות המפרשים על אתר].

וכלשונו הנחרץ של השפת אמת (בהעלותך תרמ"ג ד"ה במדרש אל): "אמרו (פסחים נ). 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו', וכי הרצון לבוא לעלמא דקשוט בכרס מליאה מש"ס ופוסקים? - רק להיות הלימוד בדחילו ורחימו" עכ"ל"ק.

"בְּרוּךְ אֱלֹקֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכוֹדוֹ, וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכָנוּ. - הוּא יִפְתַּח לָבוֹנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיִשֶׁם בְּלַבָּנוּ אֱהָבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעַבְדוֹ בְּלִבָּב שְׁלֵם" (קידושא דסדרא).

הרבנית הצדקנית מרת חיה רוחמה קופשין ע"ה, אשת חבר הרה"צ רבי צבי הירש הכהן קופשין זצ"ל, ונכדתו של מרן הגאב"ד הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפעלד זצוק"ל, מרא דארעא דישׂראל, היתה מפורסמת באהבת התורה שבערה בקרבה.

היא נקראת בפי אנשי ירושלים 'אמא של מלכות', שהעמידה ביחד עם בעלה הצדיק שלשלת של דורות רבנים גאונים

וצדיקים לבית קופשין, [הרה"ג רבי אברהם זצ"ל רב דשכונת 'נוה צבי' ירושלים, חתנה הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל גאב"ד רמת אהרן בני ברק, ויבלח"ט בנה הרה"ג רבי נתן הכהן קופשין שליט"א, רב הקריה החרדית בבית שמש, וחתנה הרה"ג רבי אברהם דוד ליטמנובין שליט"א, מורה צדק דפה עי"ה"ק, ושאר האחים והגיסים הגאונים, נרבים ויננים רבנים ומרביצי תורה לשם ולתפארת].

פעם שאלו אותה, כיצד זכית להעמיד דור נפלא כזה, בנין וחתנין גאונין וחשובים מן השורה הראשונה של רבני הדור, ובנות צדקניות צנועות וחסדות?

ענתה האם בתשובה פשוטה וסתמית: זכיתי בהם כי רצינית! שאלה חברותיה: הלא גם אנהנו רצינו ילדים טובים תלמידי חכמים וחשובים, וכי מי אינו רוצה ילדים טובים?!

ענתה להן האם בפקחותה: אתן רצינת 'גם' ילדים טובים, וגם עוד כמה דברים טובים בחיים... פרנסה, דירה, כסף וכו'. אני רצינית כל החיים שלי 'רק' דבר אחד בלבד: ילדים טובים וישרים, תלמידי חכמים, ההולכים בדרכי תורה ויראת השם.

- על כך בלבד שפכתי צקון לחשי כל ימי חיי, והתפללתי בדמעות שליש אך ורק על זה! - ביחד עם בעלה הרב הצדיק רבי הירש זצ"ל [רבו של אבי הגה"צ רבי לוי הכהן זצוק"ל בעל 'מעדני השולחן'], שכנודע גם הרבו לשבת יחדיו בתענית על ענין זה, שזיכו לגדל בניהם ובנותיהם לרצונו יתברך שמו, נחת רוח לפני שאמרתי [פרו ורבו] (בראשית א, כח), להביא להמשך דורות של תורה ויראה ומידות טובות [ונעשה רצוני]

וכבר נודע מאמר החכם: "אין דבר העומד בפני הרצון", ולא בפני 'הרצונות', הרצון האמיתי האחד והיחיד שבמעמקי לב פנימה.

במשפחה הרוממה מקובל, שלפני נישואיה פנתה הכלה חיה קופשין לזקנה, הגרי"ח זוננפלד, שהנהיג תחת ידו את קופת 'תורת נשואין' של ירושלים לזוגות עניים, שיסייע לה ברכישת הביגוד לחתונתה. אך הסבא הק' אמר בצער, שהוא נאלץ להשיב את פניה ריקם, מחמת שכשנטל את אחריות לקופה לידיו קיבל על עצמו שלא ליהנות ממנה הוא או צאצאיו הלב. - אך במקום זאת עמד ובירך אותה לשאת עמו באריכות ימים, ושבניה יהיו תלמידי חכמים! וכן נסעה במיוחד לבני ברק אל החזן איש זצוק"ל, לבקש שיתפלל על בניה שיהיו תלמידי חכמים, וקבלה ממנו ברכה מיוחדת על כך, והבטיח לה שאם תרצה זאת באמת תזכה לכך, כידוע.

לאחר שהשיאו את אחת מבנותיהן לחתן תלמיד חכם וירא שמים מופלג, בר אוריין ובר אבהן, הגיע המחוחן אבי החתן לביקור בביתם שבשכונת 'בתי ברוידא', המחוחת שהיה איש אמיד ובעל יכולת לקח על עצמו את הוצאות החתונה, כי חפץ מאוד בבת גדולים זו שבביל בנו העילוי והגאון, מאחר שבבית זה ינקה בצמא אהבת תורה עצומה. - וכשבא לבקר בביתם וראה את הדירה הדלה והמצומקת, אשר צרה מלהכיל משפחה גדולה שכזו, פנה אל מחוחונו, ואמר: רבי הערשיל הצדיק, ברצוני לשפץ לכם את כל הדירה, כדי שתהא דירה רחבת ידיים בהרחבה כראוי!

חיך ר' הערשיל, וענה לו בפקחות של חכמת אנשי ירושלים שלמעלה: אילו היה לי בית כזה כמו שאתם רוצים להעניק לי, לא היה לי להעניק לכם בת כללה כמו שאתם רוצים... ורו"ק בדרבי חכמים וחיודם.

זהו בית נאמן בישראל, דוגמא מופלאה של 'אהבת תורה ויראת שמים'. - לא בכדי נכתב על מצבתו: "מסר נפשו לגדל בניו ובנותיו לתורה ויראת שמים מתוך עוני ורוחק גדול בתפילה ובתעניות" ע"כ.

"תוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדָּת, עַל כֵּן ה' אֱלֹקֵינוּ בְּשִׁבְבוֹנוֹ וּבְקִימוֹנוּ נִשְׁחַתְּ בְּחֻקֵּי, וְנִשְׁמַח בְּבְרָכֵי תַלְמוּד תוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד - פִּי הֵם חַיִּינוּ וְאַרְךָ יְמֵינוּ וּבְהֵם נִהְיָה יוֹמָם וְלַיְלָה" (ברכת ק"ש ערבית). אֲשֶׁר בְּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מחגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
0733-22-76-09
חוקרים • מחינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!